

Intuitívna pedagogika

Zakladateľom školy Solvik (Järna, Švédsko), ktorá pracuje už vyše 30 rokov na základoch tzv. intuitívnej pedagogiky, je Pär Ahlbom, dnes už 75-ročný skladateľ, hudobník, učiteľ a novátor v oblasti pedagogiky. Škola Solvik bola založená po niekoľkých rokoch "hrania sa" skupiny (vtedy) mladých nadšených ľudí, rozhodnutých pochopiť detský svet. Bola založená a funguje v snahe o beznátlakovú komunikáciu. Nejde o snahu niečo "dosiahnuť", skôr o pomenovanie toho, o čo sa už - intuitívne - viac než 20 rokov snažia zakladatelia tejto školy.

Čosi o "pozadí": Samotní zakladatelia (skupina okolo Pära Ahlboma spolu s ním) dlho svoju školu pokladali proste za waldorfskú, pretože ich snahy vyrastali z koreňov antroposofie a ňou podnietenej waldorfskej pedagogiky. V Nemecku má však waldorfské školstvo už dlhú tradíciu, a medzičasom sa vyvinulo do podoby, ktorá novoty Pära Ahlboma neprijala celkom jednoznačne (napr. vyučoval waldorfskú pedagogiku v nemeckom Wittene a musel odtiaľ odísť). A snád' aj vďaka týmto stretom vznikla pedagogika odvážna, jednoznačná a v našich podmienkach v plnom rozsahu asi iba náročne uskutočniteľná (podobne ako waldorfská) - nazvali ju INTUITÍVNA.

Ako príklad náročnosti jej uskutočnenia spomeniem príklad, ktorý uviedol sám Pär Ahlbom keď bol v Bratislave: (o nenátlakovej komunikácii) ...pričom za nátlakové považujeme aj to, ak príde učiteľ do triedy a povie: "Tak, teraz ideme robiť to a to." - Pretože tým dieťaťu zároveň vraví: "To, čo si robil/a doteraz, nie je dôležité. Ja viem čo je pre Teba dôležité, nie Ty...".

Snaha Pära Ahlboma a jeho kolegov v Solvik škole je - pokiaľ to viem správne rozoznať - zameraná dôsledne až nekompromisne na to, aby sa deti stali človekom, ktorý je vnútorne slobodný, nezlomený, vie utvárať samostatne svoj život, vie čo chce, a vie to rozoznať od toho, čo chcú od neho iní alebo celá spoločnosť.

Na to však, aby to deti dokázali, musia byť vo svojom raste sprevádzané a obklopené dospelými, ktorí to dokážu - ktorí takí sú. Preto požiadavka na učiteľa v Solvik škole je - byť sám sebou. Stále znova byť ochotný učiť sa to. A hlavne - byť naozaj rád s tými deťmi.

Od takého človeka potom deti dúškami nasávajú všetko, čo má vo svojej duši rád... (t.j. to, čo sa v bežných školách volá obsah vyučovania a často sa to nespája so vzťahom učiteľa k tomu, čo vyučuje...) Deti sa totiž učia stávať sa podobnými učiteľovi - oni sa neučia zo slov, ale z činov učiteľa...

Samotný

Pär Ahlbom o intuitívnej pedagogike

píše nasledovné (preklad z nemčiny):

(Poznámka prekladateľky: V texte sú dôležité rôzne obmeny nemeckého slova "stimmen", ktoré sa do slovenčiny ťažko jednoznačne prekladá. Jeho hlavné významy sú súhlasiť, zhodovať sa; prenesene - súladiť, ladiť, sedieť /to mi sedí, to mi ladí, tak je to...; hovorovo dokonca "štimuje to"/. Význam tohto slova vo vyššie uvedenom kontexte možno skôr vycítiť, preto som uvádzala výskyt tohto slova v pôvodnom texte v šikmých zátvorkách. Pôvodné nemecké slová uvádzam v šikmých zátvorkách aj v ďalších viacznačných prípadoch.)

Ak "pravda" môže byť myslená ako činnosť, prebleskuje (tu) pravý význam "intuície". Nie je tým teda mienené niečo neurčité, bezplánovité alebo bezkonceptné, ale skôr niečo, v čom môže byť osnova (koncept) a plán múdro zahalený. V rozhodujúcich okamihoch bezprostredne nepomáhajú plány a osnovy (koncepty) dostatočne. Pozornosť a pohyblivosť učiteľa môžu vstúpiť do takej vzájomnej súhry, že je možné konať stále ekonomickejšie a tvorivejšie - a to aj v ťažkých a prekvapujúcich situáciách.

Ak je zažívaná táto "ekonomická kreativita" ako v sebe/vo mne spočívajúca možnosť, potom prestáva väčšinou len málo vedomý strach pred

nepredvídateľným. Tým prestáva aj nutkavé (nútené, násilné) prilipnutie na tom, čo máme pripravené. Takto vznikajúca nezávislosť premieňa osnovu a plán vo vnútorné oblasti podobné krajine, ktoré sa teraz môžu stať prostredím pre pedagogické úkony (konania), ktoré sú nečakané, ale sedia /stimmig/. Intuitívne schopnosti v tomto zmysle v zásade nezávisia od nadania, ale môžeme ich získať my všetci cvičením. R. Steiner raz povedal približne toto: »Áno, je to správne, ale nesedí to /stimmt nicht/.« V "intuitívnej pedagogike" je rozhodujúca táto "súladnosť" /že to sedí; "Stimmigkeit"/ a ja sa chcem pokúsiť objasniť na jednom príklade, o čo ide.

Dve osoby robia spolu jedno cvičenie: striedavo pravidelne tliekať rukami. Už pri miernej rýchlosti sa to nedarí. Keď sa nasadí vysoké tempo, tliekajú napríklad obaja bezradne naraz. Samozrejme sú i šikovné výnimky, ktoré veľmi skoro dokážu veľa. To podstatné ale je, že tá "súladnosť" /"Stimmigkeit"/ je počuteľná a viditeľná! U tých dvoch, ktorým sa to darí dobre, možno vnímať ten rozdiel medzi "správnym" a "súladným" /"stimmig"/ takisto, ako u tých dvoch, ktorí to vedia menej dobre.

Keď to začne ladiť /sedieť; stimmen/, zdá sa, akoby sa samotné cvičenie odpútalo od cvičiacich, a je takpovediac oslobodené, akoby tancujúce a žijúce medzi nimi. Istý druh jemného jasotu sa potom zjaví i u toho, kto sa prizera: nikto už viac nemyslí na takt či exaktnosť, všetko už len tlieka a teší sa. Iste je pri takýchto cvičeniach potom prítomné aj to "správne", ale príležitostne sme mohli objaviť "súladnosť" /"Stimmigkeit"/ aj bez "správnosti", napríklad pri mnohých rečových a pohybových cvičeniach.

Vo všetkom cvičení, hraní, pracovaní, a vlastne vo všetkom konaní vôbec, a tiež v prírodných procesoch, ak sú zdravé, jestvuje toto tečúce, dobrovoľné prúdenie alebo rast, v ktorom je obsiahnutá úplne iná kvalita ako v takzvanom správnom, normálnom alebo inak bežne dostatočnom. Každopádne, je vždy možné presiahnuť toto normálne a správne, a až potom začína to podstatné/bytostné.

Slová môžu popísať deje, ale nie vždy ich môžu spraviť zažitelnými. Tu povedané chce poukázať na niečo, čo je vždy a všade tu, a ľahko je prehliadané.

Pär Ahlbom

A na to sú zamerané hry a cvičenia, ktoré vynašiel alebo zo starých hier "povyťahoval" Pär Ahlbom. Byť v konaní, a spoznávať sa v tom pohybe, v tom čine. A postupne prestať rozmýšľať o tom, aké by to malo byť, a nechať to, nech to je také, aké to je - aj so mnou, ktorý sa v tom hýbe. Až potom môže prísť to, čo "sedí".

Malé deti sú v takomto stave, ktorý "sedí", stále. A na to, by sme ich my dospelí z neho zbytočne nevyťahovali, si to musíme vyskúšať, ...lebo sme už zabudli, aké to je...

A iné z tých cvičení nám zase dovolujú objavovať, čo dokáže alebo ešte nedokáže naše telo alebo my v ňom, alebo čo dokážeme alebo ešte nedokážeme v pohybujúcej sa skupine...

Takže ešte raz s Párom Ahlbomom:

Rozoznávať a robiť to, čo práve "sedí", sa dá CVIČIŤ.

A je s tým spojený aj kopec radosti...

Nuž, veľa radostí Vám !!!

.

